

SKIPULAGS- OG MATSLÝSING
BREYTING Á AÐALSKIPULAGI REYKHÓLAHREPPS
2006-2018
VEGNA VATNSAFLSVIRKJUNAR Í GARPSDAL

27.05.2019

Efnisyfirlit

Lýsing skipulagsverkefnis.....	2
Forsendur	2
Skipulagssvæðið	2
Markmið	2
Staðhættir og náttúrufar	3
Tengsl við aðrar áætlanir.....	3
Landsskipulagsstefna.....	3
Velferð til framtíðar, sjálfbær þróun í íslensku samfélagi, stefnumörkun til 2020	3
Aðalskipulag Reykhólahrepps 2006-2018 sem staðfest var í ágúst 2009, skipulagsnúmer 9885...	3
Efnistöð aðalskipulagsbreytingar.....	4
Breyting á kafla 2.3.4 lðnaðarsvæði	4
Umhverfismat.....	5
Umfjöllun um kosti	5
Umhverfisþættir og viðmið	5
Öflun upplýsinga.....	6
Framsetning skipulagsgagna	6
Samráð og kynning	6
Verk og tímaáætlun.....	7
Heimildaskrá.....	8

Lýsing skipulagsverkefnis

Forsendur

Skipulagslýsingin er í samræmi við skipulagslög nr. 123/2010 og skipulagsreglugerð nr. 90/2013 og er yfirlit um helstu áherslur skipulagsvinnu, forsendur hennar, samræmi við skipulagsáætlanir og ferli skipulagsvinnunnar. Um er að ræða breytingu á Aðalskipulagi Reykhólahrepps 2006-2018 á sveitafélagsuppdrætti og greinargerð þar sem gert er ráð fyrir að skilgreina iðnaðarsvæði undir vatnsaflsvirkjun í Garpsdal.

Breytingin er háð lögum um umhverfismat áætlana nr. 105/2006 sbr. 1. viðauka við lög nr. 106/2000 um mat á umhverfisáhrifum m.s.br. en þar segir í lið 3.22 segir að vatnsorkuver með uppsett rafal 200 kW eða meira séu í B-flokki en í þeim flokki eru tilgreindar þær framkvæmdir sem kunna að hafa í för með sér umtalsverð umhverfisáhrif og metið er í hverju tilviki með tilliti til eðlis, umfangs og staðsetningar hvort háðar skuli mati á umhverfisáhrifum samkvæmt lögum þessum, sbr. einnig 2. viðauka.

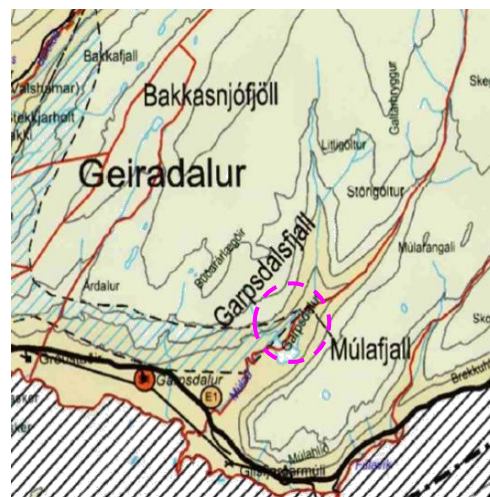
Í skýrslu AB-Fasteigna „GALTARVIRKJUN Í GARPSDAL – UMHVERFISSKÝRSLA FYRIR GALTARVIRKJUN“ er lagt mat á umhverfisáhrif vegna vatnsaflsvirkjunar við Múlá í Garpsdal, Reykhólahreppi.

Skipulagssvæðið

Aðalskipulagsbreytingin felst í að skilgreina iðnaðarsvæði I4.

I4 Vatnsaflsvirkjun, Galtarvirkjun í Garpsdal

Svæðið sem fellur undir nýja skilgreiningu vegna vatnsaflsvirkjunar er skilgreint sem landbúnaðarsvæði í gildandi aðalskipulagi. Stærð svæðisins er undir 5 ha og verður því markað hring á uppdrætti aðalskipulagsins. Áætlað er að innan framkvæmdarinnar verði inntaksmannvirki, fallpípa og stöðvarhús. Tenging við raforkukerfið verður eftir jarðstreng sem verður á vegum Orkubús Vestfjarða. Aðkoma verður eftir núverandi vegslóðum, sem verða endurbættir, af Garpsdalsvegi (602).

Mynd 1. Staðsetning inntaksmannvirkis á loftmynd (AB-Fasteignir, 2018) og á gildandi sveitarfélagsuppdrætti aðalskipulagsins.

Markmið

Markmið fyrirhugaðrar breytingar á aðalskipulaginu er að skilgreina iðnaðarsvæði undir vatnsaflsvirkjun í Garpsdal. Framkvæmdin mun koma til með að auka framboð á raforku í sveitarfélaginu og bæta raforkuöryggi á Vestfjörðum. Fjölga atvinnutækifærum og styrkja þá um leið stöðu sveitarfélagsins hvað varðar framtíðar búsetukost. Markmið breytingarinnar er

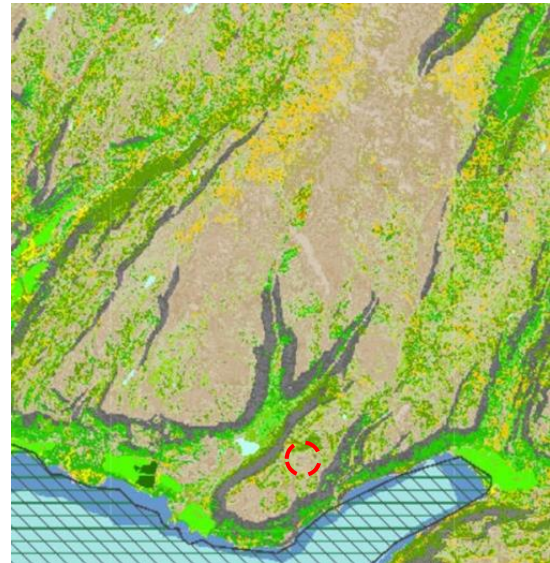
einnig að tryggja að raforkuframleiðslan og framkvæmdir vegna hennar hafi sem minnstu mögulegu umhverfisáhrif í för með sér.

Staðhættir og náttúrufar

I4 - Fyrirhugað iðnaðarsvæði fyrir vatnsaflsvirkjun I4 er við Múlá í Garpsdal við norðanverðan Gilsfjörð í Reykhólahreppi. Múlá er í senn dragá og lindaá og því ekki þörf á uppistöðulóni vegna virkjunarinnar þar sem rennsli er jafnt. Það svæði sem verður skilgreint sem iðnaðarsvæði er undir 5 ha.

Þeir þætti sem horft verður til vegna mats á umhverfisáhrifum breytingartillögunnar eru:

- Gróður og dýralíf
- Landslag, jarðmyndanir og ásýnd
- Fornleifar og menningarminjar
- Landnotkun
- Vatn
- Samfélag

Mynd 2. Garpsdalur, áætluð staðsetning inntaksmannvirkis vatnsaflsvirkjunar mörkuð rauðum hring. (Náttúrufræðistofnun Íslands, vistgerðarkort).

Tengsl við aðrar áætlanir

Landsskipulagsstefna

Í gildi er Landsskipulagsstefna 2015-2026 sem samþykkt var á Alþingi 16. mars 2016 en þar er m.a. stefna um skipulag í dreifbýli.

Í kafla 2.5 Orkumannvirki og örugg afhending raforku í sátt við náttúru og umhverfi segir:

Skipulag gefi kost á að nýta orkulindir í dreifbýli með sjálfbærni og umhverfisvernd að leiðarljósi. Jafnframt gefi skipulag kost á uppbyggingu flutningsmannvirkja raforku sem tryggi örugga afhendingu raforku. Mannvirki vegna orkuvinnslu og orkuflutnings falli sem best að landslagi og annarri landnotkun.

Um skipulagsgerð sveitarfélaga segir í kafla 2.5.1 Orkunýting og raforkuflutningur í skipulagsáætlunum, að skipulagsákvæðanir um raforkuflutningsmannvirki geri kleift að tryggja örugga afhendingu raforku. Við skipulagsákvæðanir um nýja orkuvinnslukosti og lagningu raflína verði lagt mat á umhverfisáhrif, þar á meðal sjónræn áhrif, og leitast við að velja þann kost sem valdi minnstum neikvæðum umhverfisáhrifum.

Velferð til framtíðar, sjálfbær þróun í íslensku samfélagi, stefnumörkun til 2020

Í kafla 12. Aukin nýting endurnýjanlegra orkugjafa eru sett fram markmið og þar segir m.a. að endurnýjanlegar orkulindir landsins verði nýttar með hagkvæmni- og umhverfissjónarmið að leiðarljósi og að hlutfall endurnýjanlegra orkugjafa í orkunotkun þjóðarinnar verði aukið.

Aðalskipulag Reykhólahrepps 2006-2018 sem staðfest var í ágúst 2009, skipulagsnúmer 9885. Í leiðarljósi gildandi aðalskipulags Reykhólahrepps segir að skipulagið skuli stuðla að hagkvæmri þróun byggðar á svæðinu, m.a. með því að skapa sem best skilyrði fyrir atvinnulíf og mannlíf og gera búsetu á svæðinu eftirsóknarverða.

1.2 Markmið aðalskipulags

Aðalskipulag Reykhólahrepps miðast við að sjá fyrir nægu landrými fyrir mismunandi starfsemi næstu 12 ár þ.e. tímabilið 2006-2018.

Í skipulaginu kemur einnig fram að lögð sé áhersla á sérgreind markmið sem m.a. eru:

- Að stuðla að auknum og fjölbreyttum atvinnutækifærum með nægur framboði lóða undir iðnað, ferðaþjónustu og aðra atvinnustarfsemi og með aukinni nýsköpun.
- Að efla atvinnuvegi í byggðarlaginu.
- Að stuðla að hagkvæmri nýtingu orkuauðlinda.
- Að stuðla að því að nýting lands, auðlinda og mannauðs sé í samræmi við markið sjálfbærrar þróunar.

2.3.10 Óbyggð svæði

Markmið: Taka skal fyllsta tillit til umhverfis- og náttúruverndarsjónarmiða við skipulag og framkvæmdir á óbyggðum svæðum.

Einnig kemur fram að mannvirkjagerð skuli haldið í lágmarki.

2.5.7 Rafveita

Markmið: Stefnt er að því að öll byggð njóti raftengingar á sem hagstæðasta verði.

Efnistöð aðalskipulagsbreytingar

Breyting á kafla 2.3.4 Iðnaðarsvæði

Í markmiðum Reykhólahrepps fyrir iðnaðarsvæði segir m.a. að stuðlað verði að uppbyggingu iðnaðarsvæði til að renna styrkari stoðum undir byggð á svæðinu.

Í gildandi aðalskipulagi Reykhólahrepps eru skilgreind 3 iðnaðarsvæði í dreifbýli sveitarfélagsins. Gera þarf breytingu á kafla 2.3.4 Iðnaðarsvæði þar sem gert er ráð fyrir nýju iðnaðarsvæði.

Nr.	Heiti	Lýsing	Jörð
I1	Króksfjarðarnes	Sláturhús, gæruhús og kjötsalur. Lóðarstærð er um 0,8 ha og eru byggingar um 920 m ² .	Króksfjarðarnes
I2	Króksfjarðarnes	Söfnunarstaður fyrir brotajárn. Stærð svæðis 1,3 ha.	Króksfjarðarnes
I3	Geiradalur	Tengivirki. Var tekið í notkun 1983 og var reist sem hluti af því markmiði að tengja Vestfirðina og Mjólkárverkjun við 132 kV byggðalínuna. Hlutverk tengivirkisins er einnig að þjóna sveitunum í kring svo sem Króksfjarðarnesi og Reykhólum. Stærð lóðar 0,5 ha.	Geiradalur

Iðnaðarsvæði I4 Galtarverkjun bætist við núverandi töflu.

Nr.	Heiti	Lýsing	Jörð
I4	Galtarverkjun	Vatnsaflsvirkjun 950 kW þar sem heimilt er að koma fyrir inntaksmannvirkjun, niðurgrafinni fallpípu, stöðvarhúsi og tengivirki.	Garpsdalur

Umhverfismat

Við mat á umhverfisáhrifum verður sem fyrr segir unnið eftir lögum um umhverfismat áætlana nr. 105/2006 og stuðst við leiðbeiningar Skipulagsstofnunar, annarsvegar um umhverfismat áætlana og hinsvegar um flokkun umhverfispáttá, viðmið einkenni og vægi umhverfisáhrifa.

Umfjöllun um kosti

Við mat á umhverfisáhrifum áætlunarinnar verður gerður samanburður við „núllkost“ sem fellst í óbreyttri stefnu miðað við gildandi aðalskipulag.

Valkostur 1: Nýtt iðnaðarsvæði undir raforkuframleiðslu.

Umhverfispættir og viðmið

Forsendur við mat á umhverfisáhrifum verða byggðar á þremur meginþáttum:

- Viðmið í lögum og reglugerðum, stefnumótun stjórnvalda og skuldbindingar á alþjóðavísu.
- Greining sérfræðinga á einkennum áhrifa á einstaka umhverfispætti.
- Umsagnir og athugasemdir lögboðinna umsagnaraðila, hagsmunaaðila og almennings, sem kunna að liggja fyrir, sbr. kafla um kynningu og samráð.

Helstu þættir sem taldir eru geta valdi umhverfisáhrifum eru;

- Vatnsaflsvirkjun, áhrif á lífríki Múlaár á framkvæmdartíma.

Val á umhverfispáttum byggist á greiningu á því hvaða þættir umhverfisins gætu orðið fyrir áhrifum vegna skipulagsbreytingarinnar. Greint verður frá mögulegum mótvægisáðgerðum ef í ljós kemur að umhverfisáhrif í einhverjum af áður töldum þáttum eru talin veruleg.

Við mat á vægi áhrifa á einstaka umhverfispætti verður stuðst við tiltekin viðmið s.s. stefnumörkun stjórnvalda, alþjóðasamninga, lög og reglugerðir. Í töflu hér fyrir neðan eru tekin saman þau umhverfisviðmið sem lögð eru til grundvallar umhverfismati á breytingu aðalskipulagsins.

Umhverfisviðmið eru notuð sem mælikvarði eða vísir til að meta einkenni og vægi þeirra áhrifa sem aðalskipulagstillagan hefur í för með sér.

Umhverfispættir	Viðmið
Gróður & dýralíf	Válisti Náttúrufræðistofnunar Íslands fyrir plöntur Listi yfir friðlýstar plöntur 37 gr. laga um náttúruvernd Velferð til framtíðar, sjálfbær þróun í íslensku samfélagi, stefnumörkun til 2020, sjá kafla 11 um sjálfbæra gróðurnýtingu og endurheimt landgæða
Landslag, jarðmyndanir & ásýnd	Sérstaða/fágæti landslags út frá vísbendingum í 61. gr. laga um náttúruvernd, og 3.gr. sömu laga um að varðveita landslag sem er sérstætt eða fágætt eða sérlega verðmætt vegna fagurfræðilegs og/eða menningarlegs gildis. Verndargildi skv. náttúruinjasrá. Megineinkenni landslags, s.s. ósnortið/náttúrulegt yfirbragð landslags, form, litauðgi, fjölbreytni og heildstæði landslags. 3 gr. laga nr. 60/2013 um náttúruvernd (verndun jarðmyndana sem eru sérstakar eða einstakar á lands- eða heimsvísu)
Fornleifar & menningarminjar	Fornminjar (forngríp og fornminjar), skv. 3. gr laga um menningarminjar nr.80/2012. Fornleifar teljast hvers kyns mannvistarleifar, á landi, í jörðu, í jökli, sjó eða vatni, sem menn hafa gert eða mannaverk eru á og eru 100 ára og eldri.

	Skv. 1. gr. sömu laga, sem ná einnig til staða sem tengjast menningarsögu, teljast menningarminjar ummerki um sögu þjóðarinnar, svo sem fornminjar, menningar- og búsetulandslag, kirkjugripir og minningarmörk, hús og önnur mannvirki, skip og bátar, samgöngutæki, listmunir og nytjahlutir, svo og myndir og aðrar heimildir um menningarsögu þjóðarinnar. Lög þessi ná einnig til staða sem tengjast menningarsögu.
Landnotkun	Skipulagslög nr. 123/2010 m.s.br. Aðalskipulag Reykhólahrepps 2006-2018. Landsskipulagsstefna stefna í kafla 2.5. Orkumannvirki og örugg afhending raforku í sátt við náttúru og umhverfi.
Vatn	Vatnalög nr. 20/2006. Lög nr. 60/2013 um náttúruvernd.
Samfélag	Aðalskipulag Reykhólahrepps 2006-2018, stefna sveitarfélagsins um atvinnumál, Landsskipulagsstefna, kafli 3.4. Samkeppnishæf samfélög og atvinnulíf, Hagtölur yfir mannfjölda, Hagstofa Íslands.

Við matið verður notast við eftirfarandi skilgreiningar á vægi:

Vægi áhrifa	Skýring
Jákvæð áhrif á umhverfispátt +	Áhrif áætlunar á umhverfispátt/-þætti bæta hag mikils fjölda fólks og/eða hafa jákvæð áhrif á umfangsmikið svæði. Sú breyting eða ávinningur sem hlýst af framkvæmdinni/áætluninni er oftast varanleg. Áhrifin eru oftast svæðis- eða landsbundin en geta einnig verið staðbundin.
Óveruleg/Óljós áhrif á umhverfispátt eða á ekki við 0/?	Áhrif áætlunar á umhverfispátt/-þætti eru minniháttar, m.t.t. umfangs svæðis og viðkvæmni þess fyrir breytingum ásamt fjölda fólks sem verður fyrir áhrifum. Áhrifin eru í mörgum tilfellum tímabundin og að mestu afturkræf. Áhrifin eru oftast stað- eða svæðisbundin. Ekki er vitað um eðli eða umfang umhverfisáhrifa á tiltekna umhverfispætti, m.a. vegna skorts á upplýsingum, tæknilegra annmarka eða skorts á þekkingu. Það getur verið unnt að afla upplýsinga um áhrifin með frekari rannsóknnum eða markvissri vöktun.
Neikvæð áhrif á umhverfispátt -	Áhrif áætlunar á umhverfispátt/-þætti skerða umfangsmikið svæði og/eða svæði sem er viðkvæmt fyrir breytingum, m.a. vegna náttúrfars og fornminja, og/eða rýra hag mikils fólks. Sú breyting eða tjón sem hlýst af framkvæmdinni er oftast varanleg og yfirleitt óafturkræft. Áhrifin eru oftast á svæðis-, lands- og/eða heimsvísu en geta einnig verið staðbundin.

Öflun upplýsinga

Við mat á umhverfisáhrifum verður sem fyrr segir unnið eftir lögum um umhverfismat áætlana nr. 105/2006 og stuðst við leiðbeiningar Skipulagsstofnunar, annars vegar um umhverfismat áætlana og hins vegar um flokkun umhverfispátta, viðmið, einkenni og vægi umhverfisáhrifa. Framsetning verður í formi texta og/eða venslataflna.

Framsetning skipulagsgagna

Lagður verður fram breytingaruppráttur á aðalskipulagi ásamt greinargerð og umhverfisskýrslu.

Samráð og kynning

Samráð verður haft við Skipulagsstofnun og aðrar stofnanir sem hafa sérþekkingu á viðfangsefnum skipulagsins vegna lýsingar á skipulagsverkefninu og um umfang og áherslur umhverfismats aðalskipulagsbreytingar, eins og lög um umhverfismat áætlana gera ráð fyrir. Skipulagslýsing verður auglýst í blöðum og hægt verður að kynna sér lýsinguna á heimsíðu

Reykhólahrepps og á skrifstofu sveitarfélagsins. Hugmyndir og tillögur eru kynntar yfirvöldum og hagsmunaaðilum með auglýsingu og kynningu í samræmi við ákvæði skipulagslaga. Helstu umsagnaraðilar eru;

- Skipulagsstofnun
- Umhverfisstofnun
- Minjastofnun
- Náttúrustofa Vestfjarða
- Orkustofnun
- Orkubú Vestfjarða/Landsnet
- Fiskistofa

Verk og tímaáætlun

Eftirfarandi eru drög um tímaáætlun skipulagsferils aðalskipulagsbreytingarinnar, birt með fyrirvara um breytingar:

- Maí-júní 2019 - Sveitarstjórn sendir skipulags- og matslýsingu breytingarinnar til umsagnar Skipulagsstofnunar og umsagnaraðila og kynnir hana fyrir almenningi.
- Ágúst 2019 - Skipulagsráðgjafar vinna tillögu að breytingu á aðalskipulagi. Opið hús þar sem breytingin er kynnt. Aðalskipulagsbreyting sett fram á uppdráttum og í greinargerð.
- September 2019 - Tillaga að breytingu á aðalskipulagi send Skipulagsstofnun til athugunar. Skipulagsstofnun svarar innan 4 vikna.
- Október-nóvember 2019 - Sveitarstjórn auglýsir tillögu að breyttu aðalskipulagi í fjölmiðlum. Kynningartími og athugasemdafrestur er að lágmarki 6 vikur.
- Desember 2020 - Skipulagstillaga tekin til umfjöllunar í skipulags-, bygginga-, húsnæðis- og hafnarnefnd og í sveitarstjórn. Afstaða tekin til athugasemda og hugsanlegra breytinga. Svör við athugasemdum send þeim sem þær gerðu. Niðurstaða auglýst.
- Janúar 2020 - Samþykkt aðalskipulag sent Skipulagsstofnun. Skipulagsstofnun staðfestir aðalskipulag innan 4 vikna og birtir staðfestingu í B-deild Stjórnartíðinda.

Heimildaskrá

Aðalskipulag Reykhólahrepps 2006-2018.

Lög nr. 60/2013 um náttúruvernd.

Lög nr. 80/2012 um menningarminjar.

Lög nr. 105/2006 um umhverfismat áætlana.

Lög nr. 106/2000 um mat á umhverfisáhrifum.

Raforkulög nr. 65/2003.

Skipulagslög nr. 123/2010.

Skipulagsreglugerð nr. 90/2013.

Reglugerð nr. 772/2012 um framkvæmdaleyfi.

Umhverfiráðuneytið, 2011. Sjálfbær þróun í íslensku samfélagi til 2020.

Náttúrufræðistofnun Íslands 1996. Válisti 1. Plöntur. Náttúrufræðistofnun Íslands. Reykjavík.

Náttúrufræðistofnun Íslands 1996. Válisti 2. Fuglar. Náttúrufræðistofnun Íslands. Reykjavík.

Skipulagsstofnun (2007). Leiðbeiningar um umhverfismat áætlana.